

Mohamed El Bachiri is een Marokkaanse Belg, moslim en Molenbekenaar. Hij is ook de man van Loubna Lafquiri, zijn grote liefde en moeder van zijn kinderen, die op 22 maart 2016 bij de aanslagen in Brussel om het leven is gekomen. Zijn liefdevolle speech in het tv-programma *De Afspraak* eind december beroerde miljoenen.

In *Een jihad van liefde* – opgetekend door David Van Reybrouck – praat Mohamed over zijn jeugd in Molenbeek, de liefde voor zijn vrouw en zijn leven na de aanslagen. Het is een eerbetoon aan zijn vrouw en een humanistische boodschap van liefde en medemenselijkheid.

David Van Reybrouck (1971) is cultuurhistoricus, archeoloog en schrijver van non-fictie, theater en poëzie.

Mohamed El Bachiri
Een jihad van liefde

Opgetekend door David Van Reybrouck

2017

DE BEZIGE BIJ

AMSTERDAM | ANTWERPEN

Copyright © 2017 Mohamed El Bachiri en

David Van Reybrouck

Omslagontwerp bij Barbara

Omslagfoto © Anton Coene

Vormgeving binnenwerk Peter Verwey, Heemstede

Druk Bariet Ten Brink, Meppel

ISBN 978 90 234 7162 2

NUR 320

debezigebij.nl

Jihad (z.nw., *m*)

(Arab.: *jihād*, inspanning, strijd op Gods weg)

1. Inspanning die iedere moslim moet aangaan tegen zijn eigen hartstochten. (Door de profeet Mohammed beschouwd als de ‘grote jihad’)
2. Strijd om het domein van de Islam te verdedigen. (Beschouwd als de ‘kleine jihad’)

Larousse, Dictionnaire de français.

Loubna, liefste,
Niets heeft nog smaak, niets heeft nog zin.
Mijn dromen waren de jouwe, jouw dromen de mijne.
Samen oud worden, hand in hand.
De kinderen zien opgroeien, in vreugde en liefde.
Dat was ons pad, beschreven door Degene die de pen van het noodlot hanteert.

Dat dachten wij althans.

Maar tot ons grote verdriet wachtte ons een ander lot.

Je was mijn maatje, mijn vertrouweling, mijn beste vriendin.
Liefde van mijn leven, moeder van mijn kinderen, degene met wie ik altijd lachte.
We hadden een serieuze relatie, maar namen onszelf nooit te serieus.

Ons verhaal was gebouwd op liefde, vertrouwen en respect. Eenvoudige, maar sterke liefde.

Wat een buitengewoon zeldzame parel had ik.
Ze bracht me zoveel vreugde enkel door bij me te zijn.

Wat een geluk om zo'n mooie, intelligente vrouw met zo'n groot hart te hebben...

We hebben onze kinderen altijd beschermt tegen oorlog en waanzin.

Maar het ergste is ons helaas overkomen.

Oog in oog met het onvatbare, wat moet ik aan de kinderen vertellen?

Die dag

Ik had vrijaf.

Zij nam de metro.

Een van haar vriendinnen kwam me opzoeken.

Ze zei dat er een aanslag was gepleegd.

Ik had direct een slecht voorgevoel.

Ik zag dat ze na 9:10 niet meer online was geweest.

Toen wist ik genoeg.

Ik ging naar mijn ouders.

Met een deken om me heen stortte ik in.

Voor de rest heb ik een soort geheugenverlies.

Ik ben in een andere dimensie.

Alleen zo kan ik leven.

's Avonds

Als ze 's avonds in bed liggen, schrijf ik soms op het scherm van mijn telefoon. Teksten en zinnen die me door het hoofd schieten, gedichten soms. Schrijven, woorden vinden, ware woorden.

Door te schrijven over liefde kom ik dichterbij je stralende gelaat.

's Nachts

Het is midden in de nacht.
Ik loop de trap af.
Alles draait.
Waar ben ik?
De kleine is wakker geworden.
Hij schreit.
Hij heeft honger.
Hij is drie.
Onze jongste.
We hebben er drie.
Drie zoons. Tien, acht en drie jaar.
Onze kinderen.
'Mijn kinderen,' moet ik nu zeggen.

Haar naam staat nog altijd bij de bel.
Natuurlijk. Dit is haar thuis.
Ook al leeft ze hier niet meer.
Ook al leeft ze niet meer.

Zij sliep licht, ik sliep vast.
Aan het begin van ons huwelijk moest ik daaraan
wennen.
Er was zoveel om aan te wennen.
De regelmaat, het samenleven, al die dingen.
Ik viel het liefst met een boek in slaap.
Ik moest leren dat licht storend kan zijn.
Ik moest leren attent te zijn.

Nu slaap ik niet meer.
Zonder pillen lukt het me niet meer.
Eten doe ik nauwelijks.
Kilo's ben ik afgevallen, vraag me niet hoeveel.
Ik was medium, nu ben ik small.
Ik heb een berg kleren moeten wegdoen.

De jongen is wakker.
Hij huilt.
Alles draait.
Het komt door de pillen.
Ik val.
Ik daal af.
Ik pak de fles.
Ik val opnieuw.

Ik val.
Zo leef ik nu.
Dit is waar ik nu sta.

Mijn stem

Ik weet niet of ik nog terugkeer naar het leven,
het echte, levende leven.

Ik ben er voor mijn kinderen.

Beschouw me maar als een dode.

Een dode die een levensles geeft.

Mijn ouders

Moet ik over mijn eigen leven vertellen?
Anekdotes hebben geen belang: ik ken ze al.
Details doen niet ter zake: dit is geen biografie.
Maar sommige elementen kunnen misschien
helpen om de ramen van mijn boodschap open te
zetten.

Ik ben voortgekomen uit de eerste immigratiegolf.
Mijn vader heeft armoede gekend. Hij is in 1940
geboren, niet ver van Nador, in het noorden van
Marokko. Het Rifgebied. Het gezin verhuisde
naar Oran in Frans-Algerije, zoals zoveel
Marokkaanse gezinnen destijds deden. Daarna
is hij naar Frankrijk vertrokken, toen naar
Duitsland. In 1963 kwam hij in Brussel aan, met
een vriend die later zijn zwager zou worden.

De familie van mijn moeder was ook naar Frans-
Algerije getrokken om er te werken. Daar is

mijn moeder geboren, in 1951. Na de Algerijnse onafhankelijkheid in 1962 is de familie naar Marokko teruggekeerd en heeft zich in Oujda gevestigd, bij de grens met Algerije.

Mijn ouders zijn in Marokko getrouwd en daar is ook mijn oudste zus geboren. De anderen zijn allemaal in België geboren, ik in Sint-Agatha-Berchem, niet ver van Molenbeek. Dat was in 1980. Ik ben de zesde van acht kinderen: we zijn met vijf meisjes en drie jongens. We hebben altijd in Molenbeek gewoond. Ons huis stond aan het Bevrijdersplein, vlak bij de Jubelfeestlaan.

In Brussel was mijn vader trambestuurder, later werkte hij in de fabriek. Daarna werd hij winkelier, hij had een kruidenierszaak in Schaarbeek en in Molenbeek. Aangezien hij moeilijke tijden had gekend, benadrukte hij vaak hoeveel geluk we hadden om in België te wonen, een land waar we de middelen kregen om te groeien. Het onderwijs bood ons nieuwe kansen. We moesten dit land dankbaar zijn, en tegelijkertijd onze cultuur behouden.